

Argumentarea necesității

de inițiere a negocierilor asupra semnării Memorandumului de Înțelegere între Uniunea Europeană și Republica Moldova privind asocierea Republicii Moldova la cel de-al Șaptelea Program Cadru al Comunității Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative (2007-2013)

La 30 septembrie 2010, dl Vlad Filat, Prim-ministru al Republicii Moldova și dl Stefan Fule, Comisar european pentru extindere și politică de vecinătate, au semnat Protocolul la Acordul de parteneriat și cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica Moldova, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind principiile generale de participare la programele Uniunii. Ulterior, în vederea participării/asocierii Republicii Moldova la un anumit program comunitar, este necesară negocierea și semnarea unui Memorandum de Înțelegere, care ar conține condițiile participării țării noastre, drepturile și obligațiile care rezidă din acest statut.

În această ordine de idei, AȘM, beneficiind de susținerea consecventă a MAEIE, a inițiat procedura de negociere și semnare a Memorandumului de Înțelegere (numit în continuare Memorandum) între Comunitățile Europene și Republica Moldova privind asocierea Republicii Moldova la cel de-al Șaptelea Program Cadru al Comunității Europene pentru Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (PC7).

Programul Cadru 7 al Uniunii Europene pentru cercetare și dezvoltare tehnologică este principalul instrument pentru finanțarea cercetării științifice în Europa, avînd în perioada 2007-2013 un buget de peste 53 miliarde Euro. PC7 are drept scop de a contribui la dezvoltarea economiei și societății bazate pe cunoaștere în spațiul UE, prin consolidarea Spațiului European de Cercetare. Participarea la PC7 este deschisă unei game largi de organizații și persoane - universități, centre de cercetare, corporații multinaționale, IMM-uri, organe ale administrației publice și persoane fizice. E de menționat faptul că participarea la PC7 nu este individuală, ci este condiționată de realizarea unui consorțiu format din mai multe țări, care să fie coordonat de o instituție aparținând spațiului european (țări-membre UE sau asociate la PC7). La moment, țări asociate la PC7 sunt statele: Albania, Bosnia și Herțegovina, Croația, Elveția, Insulele Faroe, Macedonia, Islanda, Israel, Liechtenstein, Muntenegru, Norvegia, Serbia, Turcia.

În rezultatul asocierii, Republica Moldova va deveni membru cu drepturi egale a Spațiului European de Cercetare, ceea ce îi va permite:

- să coopereze și concureze în calitate de partener egal în toate concursurile anunțate de PC7;
- să devină parte componentă a unei rețele europene a oamenilor de știință, mediului de afaceri și factorilor de decizie ce stabilesc obiectivele și prioritățile europene în domeniul cercetării-inovării;
- să beneficieze de potențialul și excelența științifică europeană pentru soluționarea problemelor interne.

Spre deosebire de o țară terță (statut pe care îl deține țara noastră în prezent), un stat asociat dispune de dreptul de a iniția proiecte de cercetare și crea consorțiumuri europene, participă în toate ofertele de finanțare, desemnează reprezentanți în comitetele de administrare și grupurile de lucru ale PC7 și Spațiului European de Cercetare, beneficiază de suportul Comisiei în consolidarea rețelei de Puncte Naționale de Contact PC7, participă în inițiativele de cercetare ce cad sub incidența articolelor 169 și 171

din Tratatul de instituire a Comunității Europene (cum ar fi Programul „Eurostar” sau Inițiativele Tehnologice Comune ce promovează parteneriatele public-privat) dispunând de aceleași drepturi și obligații în materie de proprietate intelectuală ca și statele membre participante etc.

În același timp, accesul nelimitat la Spațiul European de Cercetare presupune pentru sfera de cercetare din RM acces la infrastructura performantă de cercetare, atragerea surselor adiționale de finanțare a cercetărilor interdisciplinare, beneficierea de expertiză în domeniile în care nu dispunem de o masă critică suficientă, mobilitatea cercetătorilor în ambele sensuri și reintegrarea acestora în țara de origine.

Până la moment, au fost depuse peste 130 propuneri de proiecte cu participarea organizațiilor din Republica Moldova, rata de succes fiind în jur de 20% (similar cu rata generală de succes în cadrul PC7 la nivel UE).

Aspectul politic. Odată cu intrarea în vigoare a prezentului Memorandum, la 1 ianuarie 2012, Republica Moldova va deveni prima țară din CSI asociată la PC7, iar cercetătorii din țara noastră vor beneficia de cea de-a cincea libertate europeană – libertatea circulației cunoașterii. Obiectivul ce ține de asocierea RM la PC 7 este inclus în cadrul *Planului de Acțiuni al Republicii Moldova - priorități de reformă în domeniul integrării europene până în iunie 2011*.

Aspectul normativ. Prevederile Memorandumului sunt compatibile cu cele ale altor instrumente internaționale în vigoare, avînd scopul de a realiza în practică oportunitățile oferite prin semnarea Protocolului la Acordul de parteneriat și cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica Moldova, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii. Nu sunt necesare modificări ale cadrului normativ național în vigoare.

Aspectul organizatoric. În anul 2009 a fost creată Rețeaua Punctelor Naționale de Contact a PC7 în Republica Moldova (http://fp7.asm.md/ncp_list), care are drept scop oferirea de consultanță în procesul de elaborare a propunerilor de proiecte și diseminarea informației despre apelurile PC7 lansate. Centrul Proiecte Internaționale a AȘM coordonează activitatea acestora, cît și interacțiunea cu punctele de contact similare din statele membre UE.

Aspectul financiar. Statutul de țară asociată presupune achitarea unei contribuții financiare, care urmează a fi calculată în cazul țării noastre pentru anii 2012-2013. Ținînd cont de stadiul actual al relațiilor moldo-comunitare, dar și în vederea stimulării participării entităților din RM la acest program, partenerii europeni au luat decizia de a reduce cu 80% suma contribuției (fapt reflectat și în Memorandum).

Aspectul temporar. Prevederile Memorandumului se vor aplica în perioada 2012-2013. Totodată, deținerea statutului de țară asociată la PC7, va facilita extinderea raporturilor moldo-comunitare în domeniul cercetării și inovării după expirarea prezentului Program Cadru.

**Academician Gheorghe Duca,
Președintele AȘM**